

Täysistunto

Torstai 24.10.2024 klo 16.00—20.05

2.1. Suullinen kysymys hallituksen työllisyys- ja kasvupolitiikasta (Riitta Mäkinen sd)

Suullinen kysymys SKT 176/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Meillä on täällä aika monta samaan aiheeseen liittyvää kysymystä, joten otetaan niitä. — Tämän kyselytunnin aloittaa edustaja Mäkinen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.00 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpo, te olette eilen järjestänyt hallitukselle iltakoulun ja hehkutitte, että teillä on 500 kasvutoimea. Tämä kuulostaa vähän samanlaiselta lupaukselta kuin että velkaantuminen loppuu. Luvut tulostaululla ovat musertavia. Velka on kasvanut EU:ssa nopeiten ja työllisyys kehittynyt heikoiten, vaikka suhdanne on ollut kaikkialla sama. Rakennusalan romahduksen myötä taantuma pahenee ja työttömyys leviää nyt myös muille aloille. Tälle vuodelle hallituksesta luvattiin 60 000 uutta työpaikkaa. Sen sijaan työllisten määrä on vähentynyt 50 000:lla, ja hallitus on onnistunut kaiken huipuksi puolittamaan avoimien työpaikkojen määrän. Pääministeri Orpo, mikä on oma johtopäätöksenne tästä kehityksestä? Oletteko te tyytyväisiä tuloksiinne tähän mennessä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.01 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää siitä, että otatte esille erittäin tärkeän, suuren asian, eli Suomen talouden tilan. Suomen talouden tilanne on ollut vuosia kroonisesti alijäämäinen, ja nyt vielä meitä haastaa pidentynyt toimintaympäristön lama tai huono tilanne. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu, ja siinä taustalla oli Suomen suuri uudistamisvelka ja suuri alijäämätaso.

Mainitsitte tuon 500 kasvutointa. Se ei ollut lupaus, vaan se oli toimitusjohtaja Murron työryhmän taustaselvityksessä saama luku, kun he kävivät meidän hallitusohjelman läpi. He löysivät sieltä 500 eri kasvua vauhdittavaa kirjausta ja tointa, joista osa on tehty, osa on putkessa. Eli hallitus on alusta lähtien lähtenyt korjaamaan Suomen taloutta tavoitteenaan suomalaisen hyvinvoinnin turvaaminen, lähtenyt tekemään kasvutoimia ja rakenteellisia uudistuksia, jotta Suomeen saadaan työtä, investointeja ja kasvua, mutta nyt vain on niin, että toimintaympäristö on äärettömän haastavassa tilanteessa, ja siksi tämä kestää. Ja me tulemme tekemään lisää, koska on selvää, [Puhemies koputtaa] että tilanne sitä vaatii.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Mäkinen jatkaa.

16.03 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, kasvupolitiikkaanne tulokset ovat tähän mennessä olleet onnettomia. Ne kasvutoimet, joita teillä on, eivät ole toimineet, ja konkurssiaalto pyyhkii nyt Suomen yli. Te puhutte paljon yrittäjämysteisyydestä, mutta tosiasiallisesti te heikennätte merkittävästi erityisesti pienten yritysten toimintaedellytyksiä erilaisilla arvonlisäveron kiristyksillä ja kotitalousvähennystä heikentämällä. Palvelualan yritykset, jotka ovat usein myös hyvin naisvetoisia, ovat nyt suurissa vaikeuksissa.

Pääministeri Orpo, onko juuri nyt oikea aika vaikeuttaa yrittäjäksi ryhtymistä? Onko nyt mielestänne oikea aika kiristää kaikkein pienimpien yritysten verotusta? Eikö tämä ole teidän mielestänne talouskasvun vauhdittamisen näkökulmasta järjetöntä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Siellä on ministeri Rydman. Olkaa hyvä.

16.04 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos ajatellaan pienten yritysten toimintaedellytyksiä, niin kaikkein keskeisimpiä tekoja, mitä hallitus on tehnyt, ovat ne työmarkkinareformit, joilla hallitus on helpottanut pienten yritysten mahdollisuuksia ensinnäkin sopia paikallisesti ja palkata uusia työntekijöitä — madaltamalla sitä kynnystä, mikä liittyy niihin riskeihin, mitä pienillä yrityksillä on. Lisäksi me uudistamme myöskin hankintalainsäädäntöä, mikä helpottaa myös pienempienkin yritysten mukaan tuleamista silloin, kun tehdään julkisia kilpailutuksia. Ja itse asiassa kun puhutaan näistä työmarkkinareformeista, jotka ovat juuri ne kaikista keskeisimmät uudistukset pienyrittäjyyden hyväksi, niin sosiaalidemokraatit ja vasemmisto-oppositio ylipäättäänkin ovat nimenomaisesti vastustaneet näitä uudistuksia, [Välihuutoja vasemmalta] joista pienet yritykset kaikista eniten hallitusta kiittävät.

Suhdanne-tilanne on kieltämättä hyvin vaikea, mutta juuri sen takia me teemme niitä uudistuksia, joilla on vaikutuksia osittain lyhyemmällä mutta ennen kaikkea pitkällä tähtäimellä, mitä tulee etenkin näihin rakenteellisiin kysymyksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lindtman.

16.05 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun melkein mitä tahansa mittaria nyt katsoo tämän hallituksen aikana, niin kyllä huoli nousee siitä, että kasvu vain kaikkoo kauemmaksi ja kauemmaksi. Ennätystyöllisyys on todella kääntynyt Euroopan — koko Euroopan — heikoimmaksi kehitykseksi. Nyt on yli 50 000 työpaikkaa menetetty tämän hallituksen aikana.

Vihreän siirtymän investointisuunnitelmat olivat ennätysellisiä, mutta onko tässä käymässä vähän niin, että suma seisoo? Tänään viimeksi saimme kuulla, että itse asiassa Neste on perumassa uusiutuvan vedyn investoinnin, yhtenä tekijänä tämän hallituksen päätökset. Ja kun puhutaan näistä kasvutoimista, niin seuraava asia tämän eduskunnan asialistalla on se, miten pyritte pääsemään eroon ihmisistä, jotka jäävät täällä työttömiksi: kolmen/kuuden kuukauden laki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Arvoisa pääministeri, kysymys: Nyt kaikkein pienimpien yritysten arvonlisäverovelvollisuushuojennus poistuu. [Puhemies koputtaa] Ette kompensoi sitä riittävästi. Onko juuri nyt oikea aika kiristää kaikkein pienimpien yritysten verotusta? [Puhemies koputtaa] Mitä se tekee kasvulle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin tähän hallituksen politiikkaan: Siis me teemme valtavan määrän kasvutoimia. Me teemme työmarkkinauudistuksia. Me teemme työhön kannustavia uudistuksia sosiaaliturvaan ja verotukseen. Me laitamme miljardi euroa lisää tutkimus- ja tuotekehityspanoksiin, mikä on ollut tähän mennessä meidän yhteinen näkemys, että näin pitää tehdä. Me uudistamme luvitusta. Me karsimme byrokratiaa. Me ollaan jo tehty ministeri Satosen vedolla päätöksiä, jotka laskennallisesti tuovat yli 70 000 työpaikkaa — aivan ennätyksellisiä lukuja.

Näin paljon yksikään hallitus ei ole kasvun eteen tehnyt. [Välihuutoja] Tämä kuvaa vain sitä, kuinka vaikeassa tilanteessa Suomi on kansainvälisessä kilpailussa. Siksi meidän täytyy tehdä lisää, ja siksi me olemme nimenneet aloitteestani Murron työryhmän pohtimaan lisää kasvutoimia.

Mitä tulee pieniin yrityksiin, niin tätä verohuojennusasiaa vielä pitää pohtia, mutta mitä tulee arvonlisäveroon, niin kun tekin aina niitä veronkorotuksia esitätte, niin jostain niitä veroja pitää kerätä, ja meidän arviomme mukaan arvonlisäveron korottaminen oli se, mikä on pienin paha työllisyydelle ja kasvulle. [Puhemies koputtaa] Sen sijaan teidän esityksenne pienten yritysten verotuksen kirittämiseksi olisi tässä tilanteessa täyttä myrkyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Räsänen, Joona.

16.08 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässähän te, pääministeri, annoitte kyllä nyt väärän todistuksen. SDP nimenomaisesti esitti pienille yrityksille matalampaa verotusta kuin mitä hallitus tekee. SDP esitti siis matalampaa verotusta pienille yrityksille, juuri sen takia, että kun tässä vaikeassa tilanteessa moni jää työttömäksi, niin jos siellä halua on, olisi helpompi lähteä esimerkiksi yrittäjäksi. Nyt te annoitte todella, pääministeri, väärän todistuksen, mutta onneksi sentään totesitte, että te voisitte pohtia sitä, voisiko hallitus tulla SDP:n linjoille.

Arvoisa puhemies! Kun te nyt mainostatte täällä viikosta toiseen tätä teidän kasvutoimenpiteidenne lukumäärää, niin olisiko nyt sitten ehkä paikallaan kysyä, että jos keskittyisittekin lukumäärän sijasta laatuun? Jostain syystä Suomi todella suoriutuu kaikista huonoiten koko Euroopassa, vaikka meillä on suhdanne sama. [Puhemies koputtaa] Miten te selitätte, arvoisa pääministeri, tämän, että te suoriudutte huonoiten koko Euroopassa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.09 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt koetetaan jälleen kerran selittää, miksi Suomen tilanne on tämä:

Se johtuu ensinnäkin siitä, että Suomessa on monta vaalikautta jätetty kasvutoimet tekemättä riittävällä tavalla. Me teemme niitä nyt, koska me uskallamme tehdä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2024 vp

Toinen on se, että viime vaalikaudella vain lisättiin julkisia menoja, eikä säästetty mistään samaan aikaan, ja velkaantuminen pääsi lähtemään käsistä. [Vasemmalta: Työllisyys nousi!] Meidän hallituksen toimet ovat yrittäjämyönteisiä. Ne ovat työpaikkamyönteisiä. Näillä luodaan Suomeen työtä ja tulevaisuudenuskoa, mutta jokainen muu kuin te varmaan ymmärtää sen, että tällä hetkellä taloustilanne Suomen ympärillä ja turvallisuustilanne Suomen ympärillä ovat senkaltaisia, että talouden kasvulle ei saada mitään apua muualta. Itse asiassa kotimarkkinoiden näkökulmasta me nähdään valoa, esimerkiksi asuntokaupassa, tai vaikka siinä, että kotitalouksien ostovoima kasvaa, korot laskevat, eläkkeiden taso nousee ja työn verotusta kevennetään. Me tehdään todella paljon. Kotimarkkinoiden näkökulmasta tämä näyttää paremmalta, [Puhemies koputtaa] mutta esimerkiksi se, että Saksan talous kyntää, [Puhemies koputtaa] vaikuttaa suoraan meidän talouden kasvulukuihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. — Seuraavaksi edustaja Eskelinen.

16.11 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toissapäiväiset työllisyyslukemat kertovat karua kieltään hallituksen työllisyys- ja kasvupolitiikan tuloksista. Työttömyysasteen trendi on ollut viimeksi näin alhaalla vuonna 2018. Työllisiä miehiä oli 16 000 vähemmän ja työllisiä naisia 39 000 vähemmän. Kaupan ja palvelualojen, naisvaltaisten työalojen, luvut kertovat erityisesti siitä, että suomalaisten ostovoima on heikentynyt. Työttömyys nousee edelleen loppuvuotta kohden, ja erityisesti rakentamisen syöksy jatkuu, ja monen rakennusliikkeen kuvaama musta talvi on tosiasia. Ilman hallituksen erityistoimia työttömyys ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys kasvavat päivä päivältä. Lisäksi ensi maanantaina iskevät ensimmäistä kertaa työttömyysturvan leikkaukset monelle suomalaiselle työttömälle. Missä ihmeessä ovat hallituksen lyhyen aikavälin elvytystoimet tässä syöksykierteessä, [Puhemies koputtaa] työministeri Satonen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Työministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.12 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että kun valtion budjetti on vahvasti alijäämäinen, niin kyllä tässä huomattavasti enemmän käytetään rahaa kuin mitä meillä valtio pystyy tuloilla kerryttämään. Eli kyllä tässä mielessä minun käsitykseni mukaan voidaan puhua varsin elvyttävästä budjetista. Mutta se on totta, että työllisyystilanne suhdanteesta johtuen on kyllä haasteellinen, ja tämä viesti on siltä osin vakava. En usko, että kukaan täällä salissa on sitä mieltä, että ne toimenpiteet, joita hallitus on tehnyt, eivät olisi työllisyyttä vahvistavia. Valtiovarainministeriö on tällä viikolla laskenut, että niiden vahvistavat vaikutukset ovat 78 500. Koska se sitten realisoituu, riippuu tietenkin siitä, koska suhdanne kääntyy ja koska nämä toimet alkavat vaikuttaa. Kuten kysyjä itse sanoi, vielä ei ole esimerkiksi työttömyysturva-uudistus vaikuttanut, mutta se tulee varmasti vaikuttamaan siihen, että avoimet työpaikat täyttyvät nopeammin ja myös piilotyöpaikat täyttyvät [Puhemies koputtaa] ja myös uusia yrityksiä tullaan perustamaan.